

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 9. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Anyanyelvhasználati konferencia a Nemzetpolitikai Kutatóintézet és a Kisebbségi Jogvédő Intézet szervezésében

A nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár szerint minden közösségnek joga van kultúráját megtartani, megerősíteni, nyelvét fejleszteni és szabadon használni. Erről Répás Zsuzsanna a Nemzetpolitikai Kutatóintézet „Az Anyanyelvhasználat külhonban - a jogi lehetőségektől a megvalósításig” című konferenciájának nyitónapján beszélt. A nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár szerint még rengeteg tennivaló akad a magyar nyelv teljes körű és szabad használata területén. Ami a Magyarországon élők számára magától értetődő természetességgel adott, az a szomszédos országokban a magyarság számára sokszor nehéz küzdelem tárgya - mondta Répás Zsuzsanna, aki hangsúlyozta a nyelv közösségmegtartó erejét, és úgy fogalmazott: egy nemzet fennmaradásának egyik tartóoszlopa saját, csak rá jellemző nyelve, nyelvi kifejezésmódja. A közös nyelv közös gondolkodásmódot, kulturális alapot, összetartozást feltételez - tette hozzá. Répás Zsuzsanna szerint ha megszűnnénk egy nyelvet beszélni, az a Kárpát-medence magyarságának létét, identitását tenné kétségessé. Minden közösségnek joga van kultúráját megtartani, megerősíteni, nyelvét ápolni. A közösségen belül minden egyénnek joga van anyanyelvével azonosulni, és ezt másokkal tiszteletben tartatni - rögzítette a helyettes államtitkár. Hozzátette: minden közösségnek joga van arra is, hogy nyelvét fejlessze és szabadon használja. Elengedhetetlen az is, hogy a magyar közösség tisztában legyen jogaival, és tudatosan használja azokat - mutatott rá. Kitért arra, hogy a Magyar Állandó Értekezlet által elfogadott stratégia alapján számos programmal igyekeznek megerősíteni a magyar nyelvű intézményeket és a magyar nyelvhasználatot. Gyeney Laura, a Kisebbségi Jogvédő Intézet vezetője arról beszélt, hogy amíg megőrizzük anyanyelvünket, addig a nemzet is él.

Duplájára nőtt a Kőrösi-ösztöndíjasok száma

Folytatódik a diaszpóra magyarságát segítő Kőrösi Csoma Sándor Program, idén duplájára nő a kiutazó ösztöndíjasok száma - mondta Semjén Zsolt, nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes. Úgy fogalmazott: a külhoni magyarság és azon belül a diaszpórában élők megtartása szempontjából kulcsfontosságú a Kőrösi Csoma Sándor Program, ami az egyik legsikeresebb kezdeményezésük volt. A sikerre való tekintettel megduplázták az ösztöndíjasok számát, és ötven helyett száz fiatal utazhat ki a diaszpóra magyarságához - közölte Semjén Zsolt az ösztöndíjprogram nyitó rendezvényén. Kitért arra is, hogy jelen pillanatban 580 ezernél tart az állampolgársági kérelmek száma, így reális, hogy a ciklus végére megközelítsék a hatszázezret. Semjén Zsolt hozzátette: a program szorosan kapcsolódik a Julianus-programhoz, aminek a lényege, hogy az emigráció magyar emlékeit összegyűjtsék, akár virtuális formában is, hogy be tudják mutatni, a magyarság mit adott a világnak. Répás Zsuzsanna kiemelte: a Kőrösi Csoma Sándor Program az első olyan program, amely valóban megszólítja a diaszpóra magyar közösségeit, és valós választ ad a mindennapi problémáikra. Ez annak eredménye -

folytatta - hogy 2010 után elkezdődött a párbeszéd a diaszpóra magyarságával, amely az elmúlt 20 évben méltánytalanul háttérbe volt szorítva. A nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár rámutatott: a Kőrösi Csoma Sándor Programnak köszönhetően „elindult egy pezsgés” a diaszpórában és fellendült a magyar élet. Hozzátette: az eddigi tapasztalatok alapján a program feltételein némileg finomítottak az ottani élethez illeszkedve, és próbáltak a diaszpóra közösségek igényeihez, időbeosztásához igazodni. Volt ahová néptáncot, volt ahová magyar nyelvtanárt, könyvtárost küldtek. Nagyon jól felkészült és elkötelezett fiatalok jelentkeztek, az emberi kvalitásaik biztosítékot jelentenek a program további sikerére - fejtette ki.

Winkler és Sógor vezeti az RMDSZ EP-jelöltlistáját

Az RMDSZ jelenlegi európai parlamenti képviselői, Winkler Gyula és Sógor Csaba szerepelnek a befutónak számított első két helyen a szövetség jelöltlistáján az európai parlamenti választásokon – jelentette be szombaton Kolozsváron Kelemen Hunor RMDSZ-elnök. Az állandó tanács rangsorolta a befutó helyekre pályázó hat jelöltet, a rangsorban Winkler Gyulát és Sógor Csabát Vincze Loránt, Hegedüs Csilla és Antal Lóránt követi. Az eredetileg negyedik helyre sorolt Eckstein-Kovács Péter azt kérte, hogy kerüljön a lista utolsó helyére. Kelemen Hunor elmondta, a rangsor szoros versenyben alakult ki, olyan is volt, hogy az állandó tanácsnak szavazategyenlőség miatt kellett megismételnie a voksolást. Az RMDSZ elnöke közölte, az állandó tanács arról is döntött, hogy az RMDSZ folytatja tárgyalásait a Magyar Polgári Párttal (MPP) az együttműködési megállapodásról. A testület felhatalmazta az elnököt, hogy – ha sikerül ilyen megállapodást kötniük – nyissa meg az RMDSZ listáját az MPP jelöltje számára. Kelemen Hunor hozzátette, a lista két első helyét mindenképpen az RMDSZ jelöltjei töltik be, és a listát az RMDSZ neve és jele alatt indítják el a választási versenyben. A szövetség jelöltlistáját a március elsejére összehívott Szövetségi Képviselők Tanácsának (SZKT) kell még jóváhagynia. Kelemen Hunor az MTI kérdésére elmondta, a Magyar Polgári Párt jelöltjének is RMDSZ-tagnak kell lennie ahhoz, hogy a listára kerüljön. Hozzátette, ez öt évvel ezelőtt Tőkés László esetében sem jelentett gondot. Mivel az RMDSZ civil szervezetként, az MPP pártként van bejegyezve Romániában, nem ütközik törvénybe, hogy valaki mindkettőnek a tagja legyen. Kelemen Hunor arra is kitért, az RMDSZ-MPP megállapodás az európai parlamenti választásokon való együttműködésről, és néhány hosszabb távú célról is szól majd. Az RMDSZ nem várja el, hogy az MPP feladja identitását. Az elnök határozottan cáfolta a román sajtóban megjelent híreket, amelyek szerint a szövetség a kormányra lépésről tárgyal. Hozzátette, nem is hívták efféle tárgyalásra a szövetség képviselőit. Kelemen Hunor hangsúlyozta, Romániában a Szociálliberális Unió (USL) kormányoz, még ha a szövetséget alkotó pártok „veszekednek is egymással”. A koalíciót alkotó pártok „családi veszekedésébe” az RMDSZ nem kíván beleszólni.

EMNP: nem lesz önálló EP-lista, Tőkés a Fidesz színeiben indulhat

Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) nem akarja kockáztatni az erdélyi magyarság európai parlamenti képviseletét, ezért a kialakult helyzetben nem indít saját jelöltlistát a májusi EP-választásokon, ugyanakkor felkéri a párt védnökét, Tőkés László EP-képviselőt, fogadja el a Fidesz felkérését, és induljon a Fidesz-listán újabb brüsszeli mandátumért – jelentett be vasárnap Toró T. Tibor, a párt elnöke. Kifejtette: az RMDSZ elutasította az EMNP azon kezdeményezését, hogy az erdélyi magyar politikai szervezetek hozzanak létre választási koalíciót, és szombaton az RMDSZ nyilvánvalóvá tette, különutasként indul. Megjegyezte: a választási törvény nem szabja meg a koalícióknak – a pártra érvényes – öt százaléknál magasabb küszöböt, de az RMDSZ számára a „pártérdek fontosabb volt”, mint a közakarat, amelyet a mértékadó értelmiségiek együttműködésre szólító nyílt levele is jelzett. Az EMNP Országos Választmánya székelyudvarhelyi ülésén úgy értékelte, az RMDSZ az erdélyi magyarság brüsszeli képviseletét kockáztatja, amit ebben a helyzetben csak úgy lehet biztosítani, ha Tőkés László a Fidesz jelöltjeként szerez mandátumot hét éve megkezdett brüsszeli munkája folytatása érdekében. Az EMNP megerősítette, hogy védnökét, Tőkés Lászlót, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT), illetve a Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács elnökét tartja legalkalmasabbnak az erdélyi magyarok brüsszeli képviseletére. „Olyan döntést kellett hoznunk, hogy ne kockáztassuk az erdélyi magyarok képviseletét, másrészt lehetőséget biztosítsunk ennek a munkának a folytatására. Azt javasoljuk védnökünknek, fogadja el az Orbán Viktor vezette Fidesz–Magyar Polgári Szövetség felkérését, és a Fidesz jelöltlistáján induljon az EP-választásokon, hogy biztosan legyen az erdélyi magyaroknak az EP-képviselése” – ismertette pártja választmányi határozatát Toró T. Tibor.

Székely szabadság napja: Florea betiltotta a felvonulást

Betiltotta a Postarét és a Főter között tervezett marosvásárhelyi felvonulást a Székely szabadság napján Dorin Florea polgármester, aki elfogadta a városháza engedélyezett bizottsága korábbi javaslatát a március 10-én, hétfőn megtartandó rendezvény kapcsán. A döntést azzal indokolják, hogy a tavalyi rendezvényen állítólag több alkotmányellenes indíttatású incidens is történt, ezért a feszültségek elkerülése érdekében egyetlen gyülekező helyszínt hagynak jóvá a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) szervezte rendezvényre: a székely vértanúk emlékhelyét. Az átirat továbbá úgy fogalmaz, „a székely vértanúk emléke nem kompromittálható tiltakozó megmozdulásokkal.” Bár a szervezők a tavalyi rendezvényhez hasonlóan a résztvevőkkel közösen szerették volna átnyújtani beadványukat a prefektúrának, az átirat azt is leszögezi: idén ezt kizárólag egy tízfős küldöttségnek engedélyezik. Dorin Florea, Marosvásárhely polgármestere szerdán sajtótájékoztató keretében erősítette meg: csak részben hajlandó engedélyezni a Székely Nemzeti Tanács március 10-ére időzített, székely szabadság napja elnevezésű tömegrendezvényét a megyeszékhelyen. A polgármester rámutatott, míg tavaly hétvégén tartották a rendezvényt, idén hétfői napon kerülne sor a felvonulással egybekötött

megemlékezésre, és nem lehet hétköznapi megbénítani a közlekedést a városban. Kitért ugyanakkor „egyes jobboldali szervezetek kéréseire” is, amelyek – állítása szerint – ellenrendezvényt akarnak szervezni Marosvásárhelyen. Dorin Florea hangsúlyozta, nem szeretné, hogy Marosvásárhely ismét konfliktusövezetté váljon. Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke egyébként bejelentette, megtámadják a bíróságon a polgármester kedden közölt átiratát. Az SZNT elnöke arra hivatkozott, hogy a polgármester tiltó rendelkezése a törvény által megszabott határidő után érkezett, és egy bejelentett rendezvény programját csak a szervezők beleegyezésével lehet módosítani.

Bemutatják a kisebbségeket a román diákoknak

A közoktatásban részt vevő diákok számára a nemzeti kisebbségek bemutatását célzó programot indított a román oktatási minisztérium, aminek egyik célja, hogy a többségi diákok jobban megismerjék a kisebbségek hagyományait és kultúráját. Február 21-én, az anyanyelv nemzetközi világnapján elindított projektet az oktatási minisztérium kezdeményezte, partnerintézményként az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala is részt vesz benne. Laczikó Enikő államtitkár, a hivatal vezetője az MTI-nek elmondta: az elképzelés szerint nemzeti kisebbségek anyanyelvén tanuló osztályok vehetik fel egymás között vagy többségi osztályokkal a kapcsolatot, majd közösen kell kitalálniuk, konkrétan milyen formában mutatják be egymásnak kölcsönösen saját kultúrájukat, hagyományaikat. Rámutatott: rajzokkal, ábrákkal, kisatlasz-, vagy szótárszerű anyagokkal mutathatják be saját értékeiket, amiket a diákoknak maguknak kell elkészíteniük. A legleleményesebb ötleteket és a legsikeresebb projekteket díjazzák. Az államtitkár elmondta: nem véletlen, hogy az anyanyelv világnapján indították el a kezdeményezést, hiszen a román oktatási rendszer egyik hiányossága, hogy nem foglalkozik elég hangsúlyosan a romániai társadalom sokszínűségével. Az államtitkár fontosnak nevezte, hogy a romániai magyarok megismertessék és megszerettessék kultúrájukat a többségi nemzettel. A program leírása szerint az egyik cél az, hogy a román tannyelvű osztályokba járó diákok anyanyelvük mellett egy másik nyelvet is megismerjenek.

Iskolai beiratkozás: országosan stagnálás, helyenként erőteljes fogyás

Idén a szülők összesen 3545, azaz a tavalyinál 14-gyel kevesebb gyermeket íratnak be magyar tanítási nyelvű alapiskolába vagy közös igazgatású alapiskola magyar osztályaiba. Ez a szám országos viszonylatban nem számít jelentős csökkenésnek, de nagy eltérések mutatkoznak az egyes megyék között. A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége (SZMPSZ) adataiból kitűnik, hogy más-más helyzet alakult ki az egyes régiókban. A legmarkánsabb csökkenés Nagyszombat megyében tapasztalható, ott ugyanis a tavalyi 979-ről 917-re, vagyis 62-vel csökkent a beíratott gyerekek száma. Pék László, az SZMPSZ

országos elnöke elmondta, érthetetlennek tartja, hogy a Dunaszerdahelyi járásban idén 51 gyermekkel kevesebbet írtattak be, mint tavaly. „Nehéz megmondani, hogy ez miért is alakult így. Részben talán azért is, mert a dunaszerdahelyi önkormányzat hozott egy olyan döntést, amely alapján a dunaszerdahelyi magyar tannyelvű alapiskolák nem vehetik fel a környező településeken élő gyerekeket. A pedagógusszövetség első embere szerint nagyon aggasztó, hogy 54 településen háromnál kevesebb gyermeket írtattak be, több településen csupán egyet-egyet, vagy még egyet sem. „Huszonkét olyan településről van szó, amelyek javarészában már az előző években is csak 1, 2 vagy 3 óvodást írtattak be, s ezzel megpecsételődni látszik ezen iskolák sorsa. A Szenci járásban található éberhardi és a Rimaszombati járásban levő déteri alapiskola biztosan bezárja kapuit, mert képtelenek biztosítani a diákutánpótlást. Nagyon sok olyan kisiskola van, amely 5 körüli tanulólétszámmal lesz kénytelen működni, és remény sincs a létszám növekedésére“ – mondta el Pék László.

Az elkövetkező időszakban még nehezebb munka vár a Magyar-Szerb Vegyes Bizottságra

A magyar–szerb megbékélés folyamatáról, a Magyar-Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság magyar tagozata munkájának az állásáról számolt be sajtótájékoztatón Glatz Ferenc, a magyar tagozat egykori és Kocsis Károly, jelenlegi elnöke. Glatz Ferenc akadémikus a június 26-i csúrogi elnöki közös főhajtás előtti időszakban elért eredményekről számolt be, s leszögezte, utódjára még ennél is nehezebb munka vár, Kocsis Károly akadémikus pedig elárulta, jelenleg az éves munkaterv összeállításán dolgoznak szem előtt tartva, hogy az idén lesz a magyarellenos vérengzések 70. évfordulója. Pásztor István, a sajtótájékoztatót szervező Vajdasági Magyar Szövetség elnöke leszögezte, pártja politizálásának fókuszpontjaként éli meg a történelmi múlt feltárását, az ártatlan áldozatok emléke előtti főhajtást, s a közösség történelemmel való szembenézésének elősegítését. A megbékélés egy folyamat, mint mondta, amely lépésekből áll össze, ilyen lépés a vegyes bizottság megalakulásának ötlete, majd maga a megalakulása, ennek lépései, a június 26-ai közös főhajtás Csúrogon és a parlamenti deklaráció elfogadása is. A sajtótájékoztatón Pásztor hangsúlyozta: Glatz Ferenc rengeteg energiát fektetett a bizottság munkájába, neki is köszönve jutott el a folyamat idáig, de az előzetes megállapodások értelmében a június 26-ai főhajtást követően leköszönt az elnöki posztról és Pálincás József, az MTA elnöke Kocsis Károly akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Intézetének igazgatóját kérte fel a munka folytatására. Korhecz Tamás, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke a sajtótájékoztatón elmondta, az MNT az elmúlt időszakban egyfajta intézményes, költségvetési háttértámogatóként jelent meg a feltáró munkában. Elmondta, azt szerették volna, hogy az MNT és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet legyen az a hely, ahol ezek a kutatások bizonyos szempontból megőrződnek és koordinálva vannak, továbbá a

nyilvánosság számára is elérhetőek lesznek. Megjegyezte, céljuk az, hogy a kutatásokhoz a szélesebb nyilvánosság is hozzáférhessen.

Az új szerbiai kormány első ülései egyikén foglalkozik majd a kollektív bűnösség elvével

Pásztor István újságírói kérdésre elmondta, a jelenlegi, lemondásban levő kormány már nem fogja hatályon kívül helyezni a kollektív bűnösség elvét. Viszont nemrégiben tárgyalt Aleksandar Vucic-tyal, a Szerb Haladó Párt (SNS) elnökével, aki a választások után várhatóan az ország miniszterelnöke lesz. Pásztor megjegyezte, számításai szerint az új kormány első ülései egyikén döntés fog születni erről az ügyről. Ugyanakkor elmondta, a Zentai úti temetőből eltűnt Vergődő madár című emlékmű esetéről nincs további hír, de – mint mondta – ez a munka a bűnüldöző szerveket terheli. Leszögezte, nem az a megoldás, hogy egy ugyanolyan szobrot állítsanak, hanem hogy megtalálják és visszaállítsák a régit.

A parlament eltörölte a kisebbségi nyelvhasználati törvényt

Az ukrán parlament elmozdította tisztségéből Viktor Janukovics államfőt, és ezzel együtt megkezdődött több, az exelnök mandátuma alatt elfogadott törvény visszavonása. Az első között az az államnyelvvel kapcsolatos, a kisebbségi nyelvek használatára vonatkozó, 2012-ben elfogadott törvényt törölte el az ukrán parlament. A jogszabály hivatalosan engedélyezte a kétnyelvűséget azokban a régiókban, ahol az adott nemzeti kisebbség lélekszáma meghaladja a lakosság tíz százalékát. A múlt hét során az ukrainai zavargások kapcsán Orbán Viktor közölte, a magyar kormány igyekszik folyamatosan követni az ukrán eseményeket, különösen a kárpátaljai magyarokra próbálnak figyelni. A miniszterelnök hozzátette, hogy a Kárpátalján élő magyarok körében aggodalom ugyan van, de nyugtalanság nincs, eddig nem érkezett hír tömegesen bajba jutott magyar családokról, ezért nem tapasztalható „áramlás” Magyarország felé. Megjegyezte, Magyarország minden csatornán keresztül együttérzését, segítőkészségét nyilvánította ki az Ukrajnában történetek miatt, a magyarok békét, biztonságot kívánnak „ukrán barátainknak”. „A legtöbb magyar nem politikai kérdésként tekint erre a helyzetre, hanem egy felbomló állam képét látja, ahol anarchia, káosz van” - jelentette ki, megjegyezve, hogy a felbomlást nem területi értelemben érti, hanem a közrend szempontjából. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) közleményben ítélte el az ukrainai erőszakos cselekményeket, és kiállt a demokratikus szabadságjogok és európai normák érvényesítése mellett. A KMKSZ elnöksége „erkölcstelennek és a kárpátaljai magyarság számára károsnak” nevezte Gajdos István (UMDSZ) hatalompárti parlamenti képviselő megnyilvánulásait. Gajdos ugyanis múlt kedden Viktor Janukovicsot a kárpátaljai magyarok nevében támogatásáról biztosító beszédet tartott a kijevi Majdan-ellenes tüntetésen. Erre reagálva a KMKSZ szerdai

dokumentuma úgy fogalmaz: „a kárpátaljai magyarok, minden más honfitársunkhoz hasonlóan, szabad és demokratikus, egyéni és kollektív jogaikat maradéktalanul biztosító országban szeretnének élni, s a KMKSZ a jövőben is mindent meg fog tenni ennek érdekében”. Gajdos István öt kárpátaljai társával együtt kilépett a kormányzó Régiók Pártjából ezzel párhuzamosan Kárpátalján is egymás után jelentik be feloszlásukat a párt szervezetei.

